Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI - Ч. 153. TWO SECTIONS (SECTION 1) JERSEY CITY and NEW YORK, СУБОТА, 18-го ЛИПНЯ (JULY) 1953. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 153. VOL. LXI.

КОМІСІЯ ПАЛАТИ РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ЗМЕНШУЄ ВИДАТКИ НА ЗАКОРДОННУ ДОПОМОГУ

Вашингтон. — Підкомісія видатків Палати Репрезентантів ухвалила зменшити на 1,100,000,000 долярів кошти передбачені урядовим предложенням на закордонну допомогу у біжучому бюджетному році. Ухвалення це винесено всупереч побажанню президента Айзенгавера затримати непорушною суму закордонної допомоги, про що президент закликав під час останнього снідання з заінтересованими особами в Білому Домі. Сума, про яку згадував президент — це 5,157,232,500 долярів, що, після довгих суперечок і змін, були вже признані Конґресом. Дальшим кроком з затвердженні бюджету звичайно буває перегляд його в комісіях видатків, які часто мають кінцевий рішальний голос. Тому президент звернув належну увагу на зміни, що їх можуть домогтися комісії видатків, і особистим впливом намагався „перешкодити зменшенню видатків. Видатки ці вже були кількаразово зменшувані, під час довгого обговорення, — почавши від проєкту, що їх подав уряд президента Трумана, перед своїм уступленням. Підкомісія видатків одначе ухвалила зменшити фонди, призначені на військову допомогу закордонним країнам на 800,000,000 долярів і 335,000,000 з фондів на економічну і технічну підтримку цих країн. Видатки в цих ділянках були передбачені для скріплення вільних країн у їхньому спротиві комуністичному напасництву. Поширене засідання, присвячене остаточному схваленню закордонної допомоги відбудеться у понеділок ранком. Одночасно не припиняється акція Білого Дому для оборони свого становища щодо видатків на Програму взаємної безпеки.

Сенат ухвалив закон про двостейтову комісію боротьби із злочинами в нюйоркському порті

Вашингтон. — Стейтові законодавчі тіла стейтів Ню Йорк і Ню Джерзі ухвалили закон про створення міжстейтової комісії, яка мала б зайнятися очищенням порту в Ню Йорку від злочинних елементів. Але цей двостейтовий закон мусять, згідно з конституцією, ухвалити і федеральні законодавчі установи. Сенат однодушно прийняв закон про цю комісію і переслав її до Палати Репрезентантів. Провідники Палат Репрезентантів обіцяють, що цей закон буде швидко ухвалений. Губернатор Дюї вислав телеграму, яку сенатор Ірвінґ М. Айвес вніс до Рекорду. Дюї писав, що нова комісія має „вичистити все лихо, яке загніздилося в порті, де тероризували чесних робітників та витягали мільйони долярів від торгових підприємств при допомозі організованого піратства". Нова двостейтова комісія матиме право видавати дозволи на працю портовим управителям, агентам для наймання робітників та іншим працівникам. Комісія не буде давати дозволів на працю тим особам, що були карані за злочини.

$500,000,000 на будову шкіл у Ню Йорку

Ню Йорк, Н. Й. — Верховна Рада міста Ню Йорку прийняла проєкт бюджету, в якому плянується видати на будову шкільних будинків 500 мільйонів долярів в найближчих 6 роках (1954-1959). Це, як заявив голова цієї ради Ч. Дж. Бенслі, найбільший в історії виховання бюджет на будову шкіл в одному місті. Цей проєкт видатків переслали до комісії плянування. В найближчому 1954 році мають вибудувати 30 шкільних будинків і прибудівок коштом $65,680,000. Ці нові будинки дадуть приміщення для 34,400 учнів народних і середніх шкіл. Крім цього $19,930,000 видадуть на модернізацію шкільних будинків, $10,000,000 на закуп площ, $5,200,000 на архітектурні та інженерські видатки, $500,000 на забавові площі та $250,000 на інші видатки.

СЕНАТОРИ ДОМАГАЮТЬСЯ ДОПУЩЕННЯ НОВИХ ІМІҐРАНТІВ

Вашингтон. — Вісім сенаторів підписали предложення про приспішення розгляду в правничій сенатській комісії законопроєкту про спеціяльне допущення до ЗДА нових 240,000 іміґрантів. Таким чином, сенатори підтримали побажання президента Айзенгавера про допущення додаткових іміґрантів до країни. Звернення підписали, між іншими, й такі провідні діячі в Сенаті, як Артур Воткінс, Александер Вайлі, Е. Кіфовер тощо.

СЕНАТ ПРИЙНЯВ ПОПРАВКУ ДО КОНСТИТУЦІЇ ПРО РІВНІ ПРАВА ДЛЯ ЖІНОК

Вашингтон. — Сенат прийняв більшістю 73 до 11 проєкт поправки до конституції про рівні права для жінок. Ця поправка забезпечує рівні права для жінок у федеральному й стейтових законодавствах, але одночасно й захищає ті всі існуючі й майбутні привілеї, з яких жінки користають. Подібна поправка була прийнята в Сенаті 1950 р., але правнича комісія Палати Репрезентантів її відкинула. Правнича комісія пічне переслухування в справі цієї поправки до конституції ще цієї сесії, але Палата Репрезентантів буде радити над нею аж під час сесії, що пічнеться 3 січня 1954 р. В дискусії промовляв нюйоркський сенатор Герберт Г. Ліман, який сказав, що його стейт має багато законів, які захищають жіночі привілеї, і тому нова поправка до конституції не сміє уневажнити ці привілеї. Про те саме говорив флоридський сенатор-демократ Спессард Л. Голланд. Справа рівних прав для жінок і жіночих привілеїв порізнила була жіночі організації в 20 роках цього століття. Нюйоркський стейт має в свойому робітничому законодавстві деякі привілеї для жінок, як наприклад, забороняє працювати жінкам в деяких рисковних підприємствах, або в тих, де треба двигати тяжкі тягарі, та забезпечує жінкам право на алі-менти й на ренту після смерти чоловіка. Жіноче бюро 1945 р. видало було список обмежень жіночих прав у деяких стейтах. І так у шіснадцятьох стейтах жінки не мали тоді права бути членами лави суддів присяжних, а чотири стейти забороняли замужним жінкам робити контракти. В п'ятнадцятьох стейтах тільки батько мав право бути опікуном малолітніх дітей, а одинадцять стейтів мають обмеження, які не допускають жінок до адміністрації нерухомостями.

КОНҐРЕСОВЕ ПЕРЕСЛУХАННЯ В СПРАВІ ДИПЛОМАТИЧНИХ МІСІЙ ЗДА ДО УКРАЇНИ І БІЛОРУСІ

Вашингтон. — В середу, 15 липня, відбулося переслухання в справі нав'язання дипломатичних зв'язків між З'єдиненими Державами і підсовєтською Україною та підсовєтською Білоруссю перед Підкомісією Конґресової Комісії для закордонних справ, головою якої є конґресменка Френсіс П. Болтон з стейту Огайо. Крім пані Болтон, були ще присутні сім конґресменів, членів підкомісії. Переслухання відбулося в справі Резолюції 58, внесеної в Палаті Репрезентантів конґресменом Лоренсом Г. Смитом, в якій він пропонує Конґресові одобрити і ухвалити пропозицію в справі встановлення урядом ЗДА дипломатичних місій в Україні й Білорусі під Совєтами.

На самім початку переслухання голова підкомісії, пані Болтон, заявила, що ця справа викликала велике зацікавлення, бо вона одержала дуже багато телеграм та письм за Резолюцією 58. На пропозицію Українського Конґресового Комітету підкомісія запросила на переслухання такі особи: адмірала Джорджа Ф. Метца з Фронт Роял (Вірджінія), д-ра Романа Стоцького з Маркет Університету, д-ра Олександра Грановського з Міннесотського Університету, д-ра Михайла Паппа з Університету Нотр Дам, д-ра С. Решетаря, з Принстонського Університету, д-ра Кларенса Маннінґа з Колюмбійського Університету, д-ра Люї Скорса з Білоруського Конґресового Комітету і д-ра Лева Добрянського з Джорджтавн Університету, президента Українського Конґресового Комітету. Всі вони явились і зізнавали.

Переслухання тривали три години. Між публікою, що прислухувалася зізнанням, було багато визначних політиків. Конґресмени, члени підкомісії, ставили зізнаючим багато різних запитів, з яких можна вносити, що вони дуже зацікавлені проблемами, що їх піднято в зв'язку з Резолюцією 58, та що ставляться до самої справи прихильно.

Вашинґтон вірить в недалеке перемир'я

Вашинґтон. — Об'єднані Нації передали червоним представникам в корейських переговорах повідомлення, що вони мають всі потрібні запевнення, що Південна Корея підпорядкується постановам договору про перемир'я. Ця нота вдержана в рішучому, але не войовничому тоні і не має ультимативного характеру. Керівник альянтської мирової делеґації у Панмунджом, ген. В. К. Гаррісон, дістав з Вашинґтону доручення поінформувати комуністів, що їх страх перед можливим бойкотом перемир'я збоку Сінґмена Рі, безпідставний. Водночас ген. Гаррісон має заявити комуністам, що Об'єднані Нації не можуть і не будуть шукати за 27 тисячами південо - корейських полонених, які відмовилися вертатись до комуністів та яких президент Сингмен Рі випустив на власну руку на волю. Генерал Гаррісон уповноважений признати комуністам час для детального розгляду цієї його заяви.

Тимчасом комуністи далі атакують у своїй пропаґанді Об'єднані Нації за саботування перемир'я. Головні атаки йдуть на спеціяльного висланика през. Айзенгавера до Сеулу, Робертсона, за його тайні умови з Сингменом Рі, скеровані, як твердять комуністи, на сторпедування мира в Кореї. Комуністи уважають, що зобов'язання, які прийняв Робертсон в імені ЗДА супроти Кореї, давати далі військову й економічну допомогу південній Кореї, помогти у вишколі корейських вояків до висоти 20-ти дивізій та допустити південну Корею до міжнародної політичної конференції після заключення перемир'я, що ті американські „концесії" для Сингмена Рі є заохотою для цього останнього зірвати перемир'я.

Не зважаючи на комуністичні оскарженя і на останній великий червоний наступ в Кореї, Вашинґтон ставиться оптимістично до переговорів у Панмунджом, пояснюючи собі ці комуністичні пропаґандивні й військові ходи, як тимчасову тактику, та віря-чи, що комуністи рішилися завести мир в Кореї і цієї постанови не зречуться.

В Єгипті йде до кращого

Каїро. — Англійська військова влада відкликала частину своїх репресійних заходів, уведених у зоні Суезького Каналу у зв'язку із здогадним загином одного англійського літуна. Єгиптяни просто закидають англійцям, що вся справа була штучно затіяна й обвинувачують у цьому англійського шарже д'афер-а Генке. Можливо, що Єгипет офіційно зажадає відкликати того англійського дипломата.. Саляс Салем, член єгипетського уряду і правлячої Революційної Ради, склав заяву, що Єгиптові зовсім байдуже, чи англійські вояки будуть обшукувати одного, чи сотні тисяч єгиптян, бо всеодно це нарушення суверенітету Єгипту. Американський амбасадор Кефрі передав єгипетському міністрові закордонних справ таємного листа, мабуть із резолюціями вашинґтонської конференції міністрів закордоних справ у справі англо-єгипетського конфлікту про Суез.

Франція зміняє конституцію

Париж. — Французька палата депутатів розпочала наради над такими змінами конституції, які облегшили б творення уряду та давали французьким урядам більшу тривкість. І так, касується постанову, що французький прем'єр двічі має стати перед парляментом, спершу як кандидат, що його висуває президент республіки, щоб дістати затвердження своєї місії від парляменту, і потім із своєю програмовою промовою для одержання вотум довір'я. Надалі кандидат, поки не склав готового кабінету ради міністрів, не потребує являтися в парляменті. Далі, для одержання вотум довір'я, прем'єр потребуватиме звичайної більшости парляменту з-поміж присутніх послів, а не кваліфікованої більшости (більше половини повного числа послів). На випадок розв'язання парляменту і розписаня нових виборів не буде треба надалі, щоб уряд, що вестиме вибори, складався обов'язково з усіх партій (себто і комуністів), як було досі, а прем'єром стане на час виборів голова парляменту й урядуватиме з існуючою тоді радою міністрів. Ці й подібні конституційні зміни змагають до оздоровлення політичних відносин у Франції та виключення небезпеки щораз нових урядових криз і труднощів із творенням нового уряду. Водночас французький парлямент рішив більшістю, 339 на 252 голосів не переводити дебати над вуличними заворушеннями у Парижі в дні 14-го липня, приймаючи до відома звідомлення міністра внутрішніх справ, що у цій справі ведеться слідство і що поліція стріляла тільки у власній обороні.

НЕДОСТАЧА ХАРЧІВ У МАДЯРЩИНІ

Закордонні кореспонденти мали нагоду розмовляти у Відні з мадярською родиною Капус, що їй пощастило втікти з Будапешту. Голова родини, Ґеза Капус, за фахом правник, оповів кореспондентам про тяжке економічне положення в Мадярщині, де бракує найнеобхідніших харчів. Надії на покращання зросли, коли недавно була оголошена нова економічна політика, одначе незадовго прийшло відкликання цього. Тому в країні існує загальне незадоволення теперішнім положенням, яке, проте, рідко виявляється відкрито. Дружина Капуса лежить в лічниці, де їй відрізано, поранену під час переходу границі, ногу. Ручною ґранатою була поранена і друга нога, тож існує небезпека, що і її прийдеться ампутувати.

ХОТІЛИ СКИНУТИ ЖИДІВСЬКИЙ УРЯД

Тель-Авів. — Перед військовим судом стали 11 чоловіків і 3 жінки, обвинувачені у змові проти держави. — докази, що група жидівських терористів дійсно підготовляла переворот, який мав на цілі встановити теократичний режим, себто під кермою духовенства і клерикальної групи. Більшість підсудних відмовилася признати важність військового суду.

В Ірані далі криза

Тегеран. — В Ірані далі триває криза, спричинена в останнє спаралізуванням парляменту наслідком масових зречень послів з їх посольських мандатів. За конституцією з 1949-го року тільки один шах має право розв'язати парлямент і розписати нові вибори. Прем'єр Моссадек рішив обійти цю постанову конституції і перевести плебісцит, чи він має, або ні, розв'язати парлямент. Це розпутало знову боротьбу між сторонниками шаха і Моссадека. Чужинецькі обсерватори в Тегерані здогадуються, що Моссадек свідомо йде на нарушення конституції, щоби переконати ввесь закордон, що він має єдину силу в Ірані і що тільки з ним треба переговорювати.

Тіто запрошений на військові розмови з альянтами

Париж. — ЗДА, Англія і Франція офіційно запросили юґославського диктатора маршала Тіта вислати військову місію до Вашинґтону для обговорення спільних оборонних плянів із трьома західними великодержавами. Тому, що Юґославія не належить до Атлянтійського Пакту і нічого не говориться про її приступлення туди, гадають, що юґославська військова місія не переговорювала б із т. зв. Постійною Групою, себто тривким військовим органом Атлянтійського Пакту у Вашинґтоні, а з іншими високими військовиками названих трьох західніх держав, які є в ЗДА. Коли в мин. році заст. командувача американських військ в Европі, ген. Томас Генді, відвідав Білгород, то в його товаристві знаходились також англійські й французькі старшини. Тіто прийняв запрошення.

ПРЕМ'ЄР КАНАДИ С. ЛОРАН: „ПРИЙДЕ ЧАС, КОЛИ УКРАЇНА БУДЕ ВІЛЬНА!"

Одною з найважніших подій 4 Конґресу Українців Канади був виступ канадійського прем'єра Сен Лорана, про який коротко згадували ми вже вчора. Його промова не була чемностевим привітом, а мала суто-політичний характер і стала ще одним документом, наскільки збільшилося у широкому світі знання українських справ і розуміння самостійницьких змагань українців. Очевидно, прем'єр Канади промовляв до канадійських українців і тому в першу чергу торкався ролі українців в Канаді. Він висловив признання Комітетові Українців Канади за його заслуги в часі останньої війни. Канадійські українці, казав він, дали від себе великий вклад у спільні зусилля країни для знищення ворога. Далі він говорив про заслуги українців для внутрішнього розвитку Канади. В історії Канади, сказав він, нема такої другої величньої сторінки, як та сторінка, де записано працю українців для піднесення і розбудови канадійської держави. „Прийде час, коли й Україна буде вільною. До того часу мусимо бути терпеливими. Тепер, коли у східній Европі йдуть заворушення, треба бути обережним, щоби не спровокувати масових большевицьких відплат на невинних жертвах і не помагати винищуванню людей. Комунізм не може підкопати наших установ в Канаді, бо вони заглибоко вкорінені. Ви, українці, задержуєте гордість свого національного походження і це добре та корисно для Канади". Зокрема прем'єр п'ятнував ще комунізм, як загрозу для всього світу і небезпеку для канадійського життя, якій треба дружньо і солідарно протиставитися.

Не дивниця, що публіка, яка вщерть виповняла велику залю в „Рояль Александер Готелі", з захопленням, довго і голосно, оплескувала прем'єра Сен Лорана.

Так само федеральний міністер юстиції Стюарт Гарсон виявив у своїй промові великі симпатії до України і її визвольного руху та справжнє знання українських справ. Він так само хвалив плекання національних самобутніх вартостей мешканцями Канади, підкреслюючи, що „батьки майже всіх нас родилися в інших країнах поза Канадою". Міністер підкреслив особливі заслуги українських піонерів в Канаді та їхні моральні вартості тим саме, що вони, українці, привезли з собою „любов до землі, культуру, релігійність і любов до волі". Різнородність етнічних груп в одній країні є добра і корисна, коли кожна група шанує всі інші і коли всі вони пов'язані спільною пошаною до законів і прив'язанням до країни поселення.

Президент Комітету Українців Канади адв. А. Яримович підкреслив у своїй вступній промові 3 найважніші обов'язки: 1) обов'язок українців у відношенні до Канади, як її громадян, 2) у відношенні до наростаючого нового покоління, якому треба передати традиції батьків і 3) у відношенні до українського народу за залізною завісою та залишенців в Европі.

Усіх делеґатів було на Конґресі 400, при чому Союз Українців Самостійників прислав делеґатів 100, Українське Національне Об'єднання 90, Братство Українців Католиків 80, Українська Робітнича Організація 3, Союз Українських Канадійських Ветеранів 9, і КУК 81. Було також 36 делеґатів від інших організацій, що ще не були членами КУК. Побажання на прийняття зголосили 22 організації, але після провірки Конґрес рішив прийняти з-поміж них 14 організацій.

Предсідниками сесій Конґресу були: Ю. Стечишин із Саскатуну, адв. Штокало з Торонта, С. Павлюк із Торонта, Л. Лазарович з Едмонтону, д-р Зелений з Виндзору, д-р Павличенко з Саскатуну й проф. І. Прийма з Едмонтону. Секретарював В. Жила. Між чільними гістьми була пані Олена Кисілевська з Оттави, що вітала Конґрес від Світової Федерації Жіноцтва, як її голова. З Ню Йорку прибув на Конґрес адв. М. Родик.

В УКРАЇНІ ПОЧАЛАСЬ НОВА ЧИСТКА

Лондон. — Асошієйтед Пресс повідомляє, що вже почато чистку в Україні, яка віддавна відома з „націоналістичного спротиву" проти кремлівської диктатури. Верховний Совєт України усунув з становища мін. внутрішніх справ Павла Меншика, а його місце зайняв Тимофій А. Строкач, що був на цьому становищі від 1946 року до квітня цього року. Причини цеї зміни правдоподібно ті самі, які спричинили звільнення В. Г. Деканозова зі становища міністра внутрішніх справ Грузії. Теж Меншика зараховано в Кремлі до прихильників Берії. Як Деканазова, так і Меншика назначив на ці становища Берія. З чисток, які переводяться в Україні та Грузії, заключають, що подібні чистки будуть переведені в усіх 16 совєтських республіках. Та окрему увагу присвячують чистці в Україні тому, що вона найбільша по РСФР республіці територія та найважливіша з приводу своїх природних багатств і постійного виявлювання невдоволення населення з чужої окупації. Звільнення Меншика проголосило київське радіо.

Поширення чистки в усіх територіях СССР можна надіятись вже в того, що проголосило московське радіо про „партійні мітинґи" по всій країні, на яких гостро критикують Лаврентія Берію „як зрадника" та похваляють його ув'язнення.

Причини наступу червоних в Кореї

З американських джерел пояснюють останній великий наступ червоних в Кореї двома причинами. А саме: 1) направити свої стратегічні позиції та дістати в руки нові арґументи на той час, коли прийдеться устійнювати лінію поділу Кореї на південну Корейську Республіку та північну частину під окупацією червоних, 2) показати південним корейцям, що вони не можуть „іти самі" й воювати з комуністами без допомоги альянтів, та примусити їх рахуватися з комуністичною силою.

Пояснюючи цими причинами останній комуністичний наступ, вашинґтонські кола вірять в недалеке перемир'я і це переконання має також Робертсон, який вернувся з Кореї до Вашинґтону та склав подрібне звідомлення през. Айзенгаверові. Подробиці цього звідомлення та взагалі його розмов з секретарем стейту і президентом Айзенгавером на тему Кореї й дальшої участи Америки у формуванні її долі — тайні.

Бої у Кореї продовжуються

Сеул. — Бої на центральному відтинку корейського фронту йдуть далі. Альянтська артилерія засипала важкими стрільнами зосередження червоних військ біля узгір'я Кумва, що панує над дорогою до Сеулу. Останньої ночі червоні заатакували альянтські позиції біля „Снайпер Ридж" (Партизанський хребет) силою одної повної китайської дивізії, коло 11,000 вояків. Цільний гарматній і скорострільний вогонь розбив цю нову комуністичну атаку, нанісши червоним [illegible] ких втрат. Також альянтське літунство брало жваву участь у боєвих діях. П'яте американське літунське з'єднання скинуло на відтинку Кумсонґу коло 1000 тон вибухового матеріялу. Над північною Кореєю збито знову три МІҐ-и. Шеф штабу південно-корейської армії, ген. Паук, який недавно вернувся з військового перевишколу в ЗДА, заявив, що корейська армія дістала приказ „Стояти і воювати" і цей приказ виконує.

Німці не хочуть переговорювати з комуністами

Бонн. — Західньо-німецький уряд канцлера Аденауера у тісному порозумінні з опозиційними соціялістами відкинув пропозицію східньо-німецького комуністичного уряду почати розмови на тему переведення в цілій Німеччині „вільних виборів". Німці в західній Німеччині стоять на становищі, що останні заворушення в підсовєтській частині Німеччини й у східньому Берліні з 17-го червня ц. р. дали ще один доказ, що комуністичний уряд Ґротеволя не репрезентує ніякої частини німецького народу і що не можна з ним переговорювати в загально-національних справах. Єдиним законним представником німецького народу — заявив речник західньо-німецького уряду — є уряд Німецької Республіки із столицею в Бонні. Цей уряд стоїть на становищі, що розв'язати проблему німецького миру, отже і вільних виборів у всій Німеччині та покликання до життя одного уряду для об'єднаної Німеччини, можуть тільки 4 великодержави.

Остання східньо - німецька пропозиція щодо розмов на тему переведення в цілій Німеччині виборів, не нова, бо комуністичні східні правителі кількакратно робили її впродовж останніх років. Раніше ці пропозиції піддержували пацифістично-угодовецькі настрої серед німців, будучи притягальні гаслом „об'єднання". Тепер звертає увагу зовсім інший психологічний наслідок тієї пропозиції: німці радше озлоблені й обурені, без познак дезорієнтації. Виявляється, що бунт у Берліні та події у Кремлі підрізали авторитет комуністів в цілій Німеччині. До цього доходять ще „чистки" серед самих німецьких комуністів. Ніхто не може шанувати режиму, що вчорашнього свого міністра справедливости, Макса Фехнера, називає „ворогом народу", клясифікуючи його таким чином, як кандидата на смертний присуд. На його місце призначена міністром юстиції Гільде Бен'ямін, відома під назвою „червона Гільда" або „червона Гільотина".

СОВЄТСЬКА АРМІЯ ПРОТИ БЕРІЇ

Москва. — Верхівка совєтської армії станула по боці уряду й партії, а проти Берії. Таке проголошено в московській „Правді", офіційному органі Комуністичної партії, як теж в „Червоній Звізді", органі міністерства оборони. З того, що ці газети написали, треба вносити, що останніми днями відбувались наради самої військової верхівки під проводом маршала Н. Булґаніна. Ця верхівка станула в справі Лаврентія Берії по боці уряду та Центрального Комітету Комуністичної партії. Подібні наради мали відбутися в Києві, Ленінграді та Закавказзю, як і в інших військових округах. На військовім мітинґу в Москві були присутними, між іншим, маршали Жуков, Будьоний та Васілевський, а теж маршал В. Соколовський, б. совєтський начальний командир в Німеччині, що тепер є шефом штабу. Головні промови виголосили: маршал Булґанін та ген. Желтов. З заяв військової верхівки виходить, що Маленков, заки звільнив Берію, був у тіснім порозумінні щодо цього з армією і партією.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На три місяці	2.75	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВИСЛІД КОНФЕРЕНЦІЇ „МАЛОЇ ТРІЙКИ"

Про запропоновану Черчилем конференцію „Трьох Великих", що мала відбутися на Бермудських островах, треба вже цілком забути. Тим самим набрала більшої ваги конференція трохи менших „риб", що відбулася цього тижня у Вашингтоні з участю міністрів закордонних справ З'єдинених Держав, Великої Британії та Франції. Про неї пишуть тепер як „успішну" з більшими чи меншими суперлятивами, відповідно до того хто пише і в якому інтересі. Дехто навіть вважає ці наради „великою американською перемогою", хоч на ділі ухвали конференції є компромісовими. Попустити довелось кожному з контрагентів. Але вже те одно, що вони дійшли до згоди, є для демократій в цьому моменті великим успіхом. Отже Маленков не матиме таки змоги, бодай в найближчих місяцях, сидіти при одному столі разом з президентом Айзенгавером, британським прем'єром Черчилем та французьким президентом Оріолем. Останні події в Совєтах є тепер ще додатковим потвердженням слушности американського спротиву проти нарад „Великої Трійки", разом з Маленковим. Це признає тепер навіть ця европейська преса, головно соціялістична, що валила громами на президента Айзенгавера та секретаря стейту Доллеса, вважаючи їх головними виновниками, що не дійшло до нарад з Маленковим. Тепер вона про це вже не згадує, хоч далі пропагує конечну потребу згоди з Кремлем.

Міністри закордонних справ ЗДА, Британії та Франції погодились, щоб відбути в вересні разом з міністром закордонних справ СССР спільну конференцію і в цій справі вже вислано до Москви відповідні дипломатичні ноти з Вашингтону, Лондону і Парижу. Предметом нарад цеї конференції мали б бути дві справи: вільні вибори в цілій Німеччині, включно з Берліном, з ґарантією свободи слова, преси та діянь політичних партій; встановлення одного уряду для цілої Німеччини, що мав би вільну руку в веденні внутрішніх і закордонних справ; вкінці мировий договір з Австрією. Ці справи вважає нота, яку вислав американський уряд совєтському урядові, за „необхідні", які треба негайно полагодити, бо вони вже давно повинні були бути покінчені, а без полагоди їх неможливо приступати до вирішування інших европейських проблем.

Як знаємо, Кремль завжди наставав, щоб „вирішувати всі проблеми". В минулому це означало довгі наради, на яких пописувались совєтські представники своїм ораторством, себто постійним повторюванням тих самих клевет, звернених головно проти Америки. Не диво, що вони кінчались завжди цілковитою невдачею. Тому нові наради міністрів закордонних справ мали би бути короткі і наскрізь ділові. На таке погодились в Вашингтоні. Тільки питання, чи на це пристане Кремль, або, чи він взагалі погодиться на того роду конференцію. Перші познаки вказували б, що нема великої надії, щоб Кремль погодився брати участь в тих нарадах. Він далі стоїть при тому, що це дуже важливі справи і про них повинні рішати самі голови держав, хоч добре знає, що як би вдалися наради міністрів закордонних справ, то цілком певно прийшло б дуже скоро і до нарад найвищої верхівки. До того Кремль добре знає, чим були б для нього „вільні вибори" в Німеччині. Лондонський „Таймс" цілком слушно завважує, що він сумнівається, щоб Совєти погодилось на такі вибори, коли вони ще під свіжим враженням бунту в Східньому Берліні. Тому теж лейборист Доннелі заявився в британському парляменті за „невтралізацію Німеччини", будучи переконаним, що Совєти ніяк не погодяться на вільну і незалежну Німеччину, яка цілком певно тяготіла б до Заходу.

Вашингтонська конференція міністрів закордонних справ була успішною ще й в тому напрямі, що всі вони заявили, що вони є за об'єднання цілої Кореї та будуть далі підтримувати Південну Корею, коли б комуністи не придержувались постанов перемир'я, під чим треба розуміти евентуальну їхню дальшу участь в корейській війні.

Це теж успіх для демократій, а поразка для червоних.

Японія як союзник на Далекому Сході

Саме на час святкування сторіччя нав'язання політичних та економічних зносин між З'єдиненими Державами Америки й Японією трапляються події, які підкреслюють значущість оцього історичного чину, виконаного американським адміралом („комодором") Меттю Калбрейтом Перрі 8 липня 1853 р.

Діючий поштмайстер Гаролд Рігелман у Ню Йорку проголосив, що з нагоди цього сторіччя поштовий департамент видав 5 центові зелені марки, на яких зображена сцена прибуття американських кораблів до заливу коло Токіо, за яким височить „свята" японська гора Фуджіяма. Поштові марки появилися в продажу 14 липня 1953 р., саме в хвилині, коли з Токіо наспіли вісті про велетенську офензиву червоних китайців у Кореї.

Попереднього дня перед цією комуністично-китайською офензивою, отже 13 липня, державний секретар Джан Фостер Доллес заявив що, З'єдинені Держави „думають", що Японія кінець-кінцем повинна мати військову силу в 350,000 людей, тобто около десяти воєнних дивізій.

Теперішня охоронна японська сила охоплює 110,000 людей поліції, отже проєкт Доллеса не тільки посилює цю силу втроє, але ще й перемінює її з поліційної сили на військову. Отож З'єдинені Держави вирішили не тільки дозволити Японії на усамостійнення своєї армії, але й використання її як союзної сили для боротьби Західнього світу проти комуністичного наступу на Далекому Сході.

Згода ЗДА на озброєння недавнього свого суперника і ворога — тобто Японії, — а з цим і на затіснення з ним дружніх зв'язків, було попереджене подрібною пригадкою з Вашингтону про сторіччя прибуття чотирьох чорних американських кораблів до заливу Єдо, в Японії, з місією спонукати Країну Східнього Сонця відкрити свої пристані для торгівлі з Західнім світом. Відповідний лист від тодішнього президента ЗДА, Мілларда Філлмора, мав передати комодор Перрі японському цісареві.

За шість днів після прибуття американських кораблів, тобто 14 липня 1853 р., приплили два цісарські князі човном до комодора, щоб отримати від нього лист від президента, при чому Перрі передав ще й лист від себе. Того самого дня американський комодор вступив на японську землю в малій оселі Куріґама в оточенні 300 американських моряків.

Британський дипломат та історик сер Джордж Сонсон, описуючи цю американську виправу, назвав її „актом відкриття постійної драми японсько-американських зв'язків і настирливости американського місіонерства — економічного, політичного і релігійного — проти традиційного японського консерватизму".

Американський контакт з Японією, встановлений в 1853 році, був на ділі тільки відновою контакту західнього світу ще з 16-го сторіччя, започаткованого португальцями в 1541 р., після того, як Маґеллян закінчив свою подорож довкруги земного ґльобу. Це був купецький зв'язок за яким пішла релігійна місія св. Франца Ксаверія, який в 1549 р. приїхав до Японії з кількома монахами. Японія радо почала приймати цивілізацію Західнього світу, голляндці, еспанці, англійці й португальці позасновували свої торговельні пристані у новій країні, одначе за приблизно одне сторіччя наступила консервативна реакція. Християнську релігію заборонено, а торговельні зв'язки з Західніми країнами цілковито зірвано.

Таке відокремлення тривало до половини минулого сторіччя, а коли Перрі добився зв'язків з Америкою, Японія зрозуміла, що західна цивілізація дасть їй відповідну силу в Азії.

Та впродовж сторіччя часи змінилися — і — „постійна японсько-американська драма" зазнала відповідної зміни. Поточного року Японія й З'єдинені Держави обходять сторіччя американської експедиції. У ЗДА це просто „Сторіччя Перрі", а в Японії це „Сторіччя відкриття країни".

У ЗДА святкування цього сторіччя розпочалося з 14 липня, а в Японії воно триватиме до 31 березня 1954 р., бо в березні підписано американсько-японський торговельний договір, за яким приїхав був Перрі до Японії. При нагоді святкування, відбуваються виміни заяв дружби й приязні між обидвома країнами й народами, які вказують на необхідність затіснення зв'язків на майбутнє.

З уваги на недавню невдачу американської дипломатії в Китаї, ці заяви набирають важливого значення. Енергія японського народу, яку можна кинути на світовий ринок в формі перероблених сирівців, спроваджених з Америки, це цемент, який може зціпити обидві нації для перебудови Азії в поступово-демократичному дусі.

Словацькі „Коляборанти"

Автор поміщеної в „Свободі" з 8 липня ц. р. статті „Милосердя, чи духова криза" правильно твердить, що деякі присуди по 1945 р. державних мужів за державну зраду чи коляборацію з ворогом в часі війни стрінулися з поважними застереженнями й критикою юристів. Та я зупинюся тільки на одним відтинку згаданої статті, що займається близькою нам Чехословаччиною. Передусім тому, що в згаданій статті закралася неточність, коли автор м. ін. твердить:

„. . . а наслідували їх (себто норвежців, що засудили і розстріляли Квізлінґа) чехи, які повісили старенького професора Гаху, який був трагічною фігурою на становище безсильного президента окупованої німцями Чехії, — повісили о. Глінку, що очолював самостійницький словацький рух в оперті на Німеччину . . ."

Проф. Гаха оминув трагічної смерти на шибениці, померши скорше у в'язниці. А чехи повісили не Глінку, що помер багато раніше, а його політичного наслідника президента Словаччини в часі 1938-1954 о. Йосифа Тісо.

В часі мого побуту на Словаччині перед кінцем війни, в столиці комуністичних партизанів (Банська Бистриця)), а пізніше в Братиславі набрав я переконання, що словаки, навіть ті, які не погоджувалися з політичною лінією о. Тісо, не заперечували глибокого патріотизму о. Тісо. Тісо був твердо переконаний, що прив'язаний до своєї віри і традиції, переважно селянський, словацький нарід не сміє допустити до опанування його большевиками.

Мюнхенський договір з вересня 1938 р. розпочав розвал Чехословаччини. Чехословацький парлямент ухвалив восени 1938 р. автономічний статут для Словаччини і Карпато-України. Тоді на чолі Словаччини став о. Тісо, а на Карпатській Україні, — о. д-р Волошин.

Ні один ні другий не спричинили дальших подій, зокрема в березні 1939 р., коли Гітлер вмашерував на Градчанський замок в Празі, накидуючи чехам протекторат. Словаччину він залишив до деякої міри вільною, а Закарпаття віддав мадярам.

А сусіди? Так, помагали, але . . . не по-сусідськи, бо Польща злакомилася на Заользє ,а Мадярщина забрала територію в околиці Кошиць.

Словаччину потрактовано лаґідніше, чим інших дотеперішніх членів б. чехословацької спільности (очевидно тільки на якийсь час). Але чи це мало заборонити Тісо, покликаному через нарід на провідне і важке становище, зайняти цей пост? Історія знає випадки, коли нові держави не тільки користали з міжнародних комплікацій, але й викликували їх, просили і діставали чужу поміч і то в часі війни. Згадати б тільки чехів в часі І світової війни, чи Америку в час війни за самостійність. Вони вважали допустимим зірвати всякі зв'язки включно до присяги вірности дотогочасним суверенам. Тісо цього не робив, бо давної Чехословаччини тоді вже не було. Не було тоді теж війни, а що мусів нав'азати зносини з Німеччиною, то ясне.

Виринає питання, чому повоєнна чехословацька влада вважала за вказане повісити „коляборанта" чи „зрадника" Тісо, а щадити, наприклад, б. прем'єра з часів протекторату д-р Берана, ген. Сирового і других коляборантів? Бо коли Бенеш потрапив урятувати життя своїм коляборантам, то ще легше міг це зробити у випадку Тісо. Можливо, що Бенеш розумів трагедію своїх земляків, які хотіли рятувати, що далося рятувати в цих виїмково трагічних часах. Можливо однак, що Бенеш, як політик-дипломат, не хотів вироками смерти сплямити історії власного народу. Волів, щоб ця пляма обтяжила конто „молодшого брата" Словаччини, а зокрема покарати свого політичного противника, яким безперечно був Тісо.

Я поважаю чехів, як націю здібну, працьовиту, що по першій війні створила дійсно демократичну державу. Українці не сміють забути, що чехи прийняли до себе наших студентів. Це була шляхетна доба „татічка" Масарика.

Трагедією чехів було, що 86-літній Масарик відійшов ще в 1935 р. Важко було заступити Масарика навіть його близькому співпрацівникові Бенешові.

Якраз Бенеш розпочав коншахти під час війни зі Сталіном, що спричинило натиск альянтів на представників інших, тепер сателітських держав, йти шляхом Бенеша. Що Бенеш допустив повісити Тісо, це, — уживаючи відомої фрази одного з державних мужів, — гірше чим злочин, це глупота.

Тісо, безумовно, не був великим приятелем чехів; ідеєю його була повна самостійність Словаччини. Тут не важне, чи того роду політика була правильна, чи ні. Як українці невдоволені Переяславським договором з 1654 р., — так словаки розчарувалися договором з червня 1918 р. між чехами і словаками в Пітсбургу. Повішення Тісо поглибило розділ між тими братніми народами, а цього хіба Бенеш не хотів.

Не повісили патріотичні озлоблені на німців французи маршала Петена, хоч цей коляборував з німцями, які були фактично в стані війни з Францією. Не видали західні альянти адм. Горті, що як реґент Мадярщини мусів шукати, — подібно як Тісо, — азилю на території Зах. Німеччини! Не покарано в Фінляндії ні президента держави, ні міністрів, ні головного вождя ген. Маннергейма, хоч коляборували вони з німцями в боротьбі проти большевиків. А хіба ніхто не сумнівається в патріотизмі цієї геройської нації. Тому важко повірити, щоб саме добродушні і некровожадні словаки були б самі засудили і виконали смертний присуд над їх провідником.

Автор статті „Милосердя чи духова криза" непокоїться духовою кризою і захитанням моральних вартостей, виявленими останньо з нагоди гістеричних висковів Заходу в справі Розенберґів. Але чи це перший випадок? Чи Захід обурився в 30-тих роках з приводу штучного виголодження України? Чи була яка-небудь реакція з приводу закатування наших єпископів, заслання на Сибір наших священиків, — очевидно без судових розправ, і тільки за це, що були вірні своїй вірі?

Словаки в неоднім подібні до українців. Це переважно селянська, глибоко релігійна, прив'язана до традицій, добродушна, гостинна нація. Від соток літ була поневолена, наражена на денаціоналізацію, змушена еміґрувати за море за хлібом, позбавлена матеріяльних засобів, а тим самим й потрібних зв'язків з інформаційними включно. По закарпатській трагедії в 1939 р., чимало наших людей врятувалося від озвірілих мадярських жандармів втечею на Словаччину. В 1944-45 рр. десятки тисяч втікачів користало з гостинности словаків, хоч багато з них тоді різнилося з нами в оцінці небезпеки і загрози з боку большевиків („пречосте утєкалі?"). По 1945 р. бідаки переконалися на власній шкурі. Вкінці: чи мали члени УПА денебудь краще сховище, як Словаччина?

Д-р З. Н.

Перенесення польського екзильного уряду до ЗДА

Польські часописи оголосили миморіял генерала Казимира Сосньковського під назвою „Акт Національного З'єднення". Він опертий на дотеперішніх переговорах названого генерала з різними польськими еміґрантськими середовищами. Ці останні погодились на особу ген. Сосньковського, як наступника теперішнього польського екзильного президента Августа Залєского, що його уступлення рішуче домагалися партії, згуртовані в паризькій Раді Політичній, та який формально зрікся в половині травня ц. р. Особа Сосньковського і його плятформа (не знаємо — в цілому, чи частинно) помирює лондонську Раду Народову, в якій найповажнішу ролю грають давні пілсудчики, і паризьку Раду Політичну та доводить до об'єднання із покликанням до життя всіми признаного президента та уряду. Поза скобками того об'єднання обидва польські еміґрантські осередки залишають (ніби на рішучу вимогу самого Сосньковського) третій еміґрантський осередок Міколайчика в ЗДА, вважаючи, що він не тільки зрадив польську справу, коли виїхав до Варшави для співпраці з тамошнім комуністичним урядом, але й що пізніше узалежнив себе вповні від волі Вашингтону. Однак тепер менше цікаві ці внутрішні польські суперечки й порозуміння, а більше те, що ген. Сосньковський заповів в окремому уступі свого акту, що після завершення польської політичної консолідації, осідком екзильного президента польської республіки, уряду і Ради Національної Єдности (на місце згаданих вгорі двох Рад — лондонської і паризької) мають стати ЗДА, а в Лондоні й Парижі будуть створені тільки делеґатури уряду і відділи Ради. Цей свій плян ген. Сосньковський мотивує бажанням „запевнити, залежно від умовин, на міжнародньому терені можливо якнайбільший успіх боротьби за права і будучність Польщі".

З усіх точок програми ген. Сосньковського (бо той „акт з'єднення" це насправді його політична програма) постанова перенести осідок польського екзильного центру до З'єдинених Держав викликала найбільші суперечки внутрі польської еміґрації в Европі, як також і на самому терені ЗДА. „Нови Сьвят", напр., закидає ген. Сосньковському надто поквапне оприлюднення цього пляну, сумніваючись, чи йому вдалося дістати вже від американського уряду згоду на створення тут такого центру. Мовляв: виповідати помешкання, поки знайдеться нове, нерозумно. Польський часопис промовчує, чому він сумнівається у швидкому й легкому перенесенні польського центру з Лондону до ЗДА, але невисловлені сумніви дуже ясні:

Вони перш усього правної натури. Іміґраційний закон допускає приїзд на постійні в'їздові візи, або на відвідини. ЗДА можуть дати чужому громадянинові, чи бездержавному, право політичного азилю, можуть теж дозволити приїзжому зареєструватись в характері заступника якоїсь закордонної влади, чи взагалі якогось закордонного центру, принаного, чи непризнаного, але толерованого, як існуючого „де факто". На терені ЗДА можуть існувати всілякі Комітети, Центри, Об'єднання, але не можуть існувати ніякі чужинецькі уряди. Коли існує, напр., в ЗДА група членів польської Ради Народової і відбуває тут час до часу свої засідання, то їх тут ніхто за те не турбує, бо вони мають лише дорадчий голос для названої організації, що перебуває поза межами держави. Коли ж тут радила б сама Рада, як один із чинників екзильного державного центру, то справа виглядала б інакше. Тим паче заковика з перебуванням в ЗДА екзильного президента і його уряду, що так і називають себе офіційно президентом і урядом тої держави, що її теперішній красвий уряд офіційно визнаний ЗДА і має в ЗДА своє офіційне посольство.

Поза цією правно-формальною сторінкою є ще не менше важливі при реалізації проєкту дві інші справи. Передусім — маса дійсної політичної еміґрації. Вона знаходиться головно в Европі та найменше в Америці, дарма що тут може найчисленніше згуртовані еміґранти з Польщі. Однак, будучи в своєму першому поколінні духом ще політичними еміґрантами, правно вони, подаючись вже на американське громадянство, підлягають американським законам і не можуть виступати як громадяни будь-якої чужої держави, і то вічно і постійно, виходячи в своїх діях виключно лише з погляду інтересів тієї другої, а не американської країни. Інколи можна помирити ці дії і ці вихідні становища, але інколи ні. Поминаючи вже ставлення до цієї справи американських чинників, невідомо, чи всі іміґранти, які перебувають в ЗДА, і розумово і психологічно погоджувались би на таку свою ролю. Масово ж записатися, як чужинецькі аґенти — неможливо. Далі: Чи голос людей, які або стараються за американське громадянство, або вже його набули і стали громадянами держави, був би завжди і в усіх справах в очах Вашингтону рівнорядний із голосом дійсних політичних еміґрантів, які перебувають в Европі? І яку ролю грала би тоді та еміґрація?

Врешті третій чинник — матеріяльної натури. На вдержання екзильного державного центру в ЗДА треба величезних фондів, беручи під увагу, що треба би удержувати бодай мінімальне число осіб, звільнених від іншої заробітньої праці, як теж мати фонди на саму акцію. При відомій різниці валют і життьових умовин в ЗДА і в Европі — відразу кидається в очі трудність перекинення в Америку більшого числа осіб, як виключно політичних діячів. Треба би обтяжити передусім дану американську громаду обов'язком матеріяльного удержання такого центру. Чи це вдалося б і чи не стало б площиною для різних конфліктів із місцевими центральними організаціями?

Як бачимо з розгляду цих питань, це не тільки суто-польська справа. Вона цікава нам, українцям, тому, що існують і в українському громадянстві подібні думки про можливості перенесення й українського екзильного політичного Центру з Европи в Америку. Безумовно існують деякі теоретичні арґументи „за". Але є стільки арґументів суто-практичної натури „проти", що буде дуже добре і цікаво придивитися, як виглядатиме в своїй реалізації передусім проєкт із польським державним центром в Америці.

Володимир Барагура

МІЖ ФРОНТОМ І ПАРТИЗАНАМИ

(1)

Здобуття большевиками взимку 1944 р. укріпленого трикутника Дубно — Рівне — Луцьк на Волині, поставило Львів під безпосередню большевицьку загрозу і з того моменту німецькі воєнні звідомлення почали говорити про столицю Галичини, як про чергову ціль наступу совєтських армій. Було тільки питання часу, коли наступ на Львів почнеться, бо практика показала, що після кожної великої військової операції, большевики деякий час зупинялись для перегрупування сил і підготови атаки.

Львів набрав характеру фронтового міста. Його вулиці були залиті військовими чи пів-військовими з'єднаннями. Вони були в постійному русі — одні ішли з фронту, інші на фронт. На перехрестях вулиць появилася безліч орієнтаційних таблиць і дороговказів. Саперські й піонерські відділи копали рови й закладали телефонні каблі. Штаб німецької східньої армії осів у Дублянах під Львовом, зайнявши будинки Академії Сільського Господарства. Армія виселювала цивільних людей із окремих кам'яниць, а то й цілих бльоків чи кварталів. Поміж населенням пішла чутка, що Львів підміновують на зразок Києва. У місті запанувала паніка.

Німецьке командування й цивільна адміністрація заохочували людей виїздити, зокрема непрацюючих та жінок із дітьми. У маґістраті та в дільницевих урядах видавано посвідки на виїзд („пассіршайни"), а німецька управа міста постачала безкоштовно вантажні поїзди. Необхідність евакуації мотивували тим що Львів стане незабаром об'єктом літунських бомбардувань і тереном важких боїв. Проте, хоч у бюрах, де видавали „пассіршайни" було глітно, народ не спішився з виїздом. Бо й ніхто не знав куди. Не говорили цього й організатори евакуації, які зрештою самі були розгублені й нічого точно не знали. Ходили чутки, що оборонна лінія буде розбудована на Дністрі та що уряди й установи будуть евакуовані до Дрогобича — Борислава — Стрия. Згодом пішла інша чутка, що такою оборонною лінією стануть Карпати. Далі знову, що Городок. Ці чутки не були позбавлені підстав, а змінялися залежно від змін плянувань штабу. Ширили їх працівники різних урядів і установ, які діставали чимраз нові інструкції.

З того виходили інколи дивні положення. Таке трапилося й у бюрі, де я працював. Мій шеф виїхав до Кракова по інструкції, як далі бути, доручаючи нам нормально працювати. Коли це вже майже на закінчення урядових годин вбіг у кімнату шеф сусіднього бюра й підняв крик:

— Якто, ви не пакуєтеся. Адже за кілька годин треба покидати Львів. Негайно збиратися!

Ми кинулися пакувати, коли це в дверях з'явилася постать мого шефа:

— А це що таке? Хто вам казав пакуватися?

Ми розказали, як справа стоїть.

— Чи він здурів? Нічого подібного. Саме їду зі штабу армії. Казали, що на фронті ніяких змін. Розпакуйте речі й працюйте спокійно.

Все ж таки, хто міг, висилав свої родини на захід — в околиці Перемишля, Сянока, Криниці, а то й у Краків, чи Відень. Проте масової евакуації не було, а довжелезні евакуаційні ешелони, мали деколи заповнені ледве три-чотири вагони. Більшість людей послуговувались особовими поїздами на власні кошти.

У місті ставало небезпечно. Німецькі вояки гнали масово з загрожених теренів молодих селян, щоб взяти їх на примусові роботи до Німеччини або в армію. У білий день поліція ловила на вулицях людей з тією самою метою. Проголошено обов'язковий набір, інакше загрожував концентраційний табір. Юнаків німці брали до „Арбайтсдінсту" (служби праці) та до протилітунської оборони.

Коли сутеніло, вулиці пустіли від цивільних людей. Усі вікна були затемнені. Театр і кіна заранє кінчали свої програми. Ніччю нераз було чути на вулицях постріли, крик на поміч, тупотіння ніг. Бували випадки грабунків і вбивств. Розгулялися польські боївки, що вечорами, а то й у білий день стріляли українських громадян під претекстом співпраці з ґештапо. Зокрема небезпечні були дезертири, які відбирали у пізніх прохожих документи й вбивали їх власників, щоб затерти всякий слід.

Була 8 год. вечора, на дворі сніговія. Я вертався з театру, з балету „Пер-Гінт" в товаристві знайомої. Ми доходили до вул. св. Миколая, коли це раптом заступили нам дорогу два вояки — один німець, другий косоокий у німецькій уніформі. Косоокий ламаною німецькою мовою домагався від мене документів. Я відмовився, кажучи, що леґітимувати мене може тільки поліція, або військова жандармерія. Косоокий вийняв револьвер і приклав мені до грудей. Різні думки пробігали голову — що робити? Не дати документу — вб'є, дати, вб'є також, бо так звичайно робили. Найкраще було б наглим рухом пхнути нахаб у кучугуру снігу, а самому втекти. Але що зробити зі знайомою. Вона дрижить і слова вимовити негодна. Мені стає перед очима дружина й маленька дитина. Моя впертість нервує напасників. Косоокий каже моїй знайомій відійти. Вона вагається, але я спонукую її йти. Коли вона віддалилась німець каже до мене — іди. Я йду й обертаюся. Косоокий підніс руку з пістолем і націлився. Приспішую ходи, але не тікаю, щоб не провокувати. Тільки ставлю хутряний комір, щоб заслонити голову від кулі. Оглядаюся ще раз. Азіят тримає далі зброю, але німець спускає його руку долу.

Але були й комічні моменти. Раз, поборовши безліч труднощів та вживши всяких хитрощів, я привіз із провінції гуску. Був суботній вечір. Саме дружина приготовила птицю, щоб всадити її до печі, коли розлягся різкий дзвінок. Я вийшов у коридор, відкрив входові двері. На порозі постать „шупо" (нім. Шутцполіцай — порядкова поліція).

— Ферфлюхт, нохайнмаль! Во іст ді кіхе?

І просто направився в кухонні двері. Пропала моя гуска — майнуло мені в голові. І що я скажу гостям, яких запросив на завтра. І звідкіля, бестія, знає, що в мене гуска. На щастя, почувши німецьку мову і важкий стукіт кованих чобіт, дружина сховала гуску під стіл, заки шупо влетів у кухню.

Святослав Шрамченко, капітан-лейтенант фльоти

ЩЕ ПРО УКРАЇНСЬКУ МОРСЬКУ МОВУ І ТЕРМІНОЛОГІЮ ТА СУХОДІЛЬНУ ПСИХІКУ

(2)

(Докінчення)

Старшина війська всіх родів зброї, щоб стати старшиною фльоти, мусів розпочати вишкіл спочатку: напр. сотник від 2 до 3 літ (трохи менше часу Гардемаринської Школи, де було повних 3 роки) проходив повний курс Гардемаринської школи, кінчив і одержував першу старшинську рангу фльоти, не дивлячись на те, що був вже в третій ранзі у Війську (правда, йому зараховували „старшинство" в ранзі з часу підвищення в старшинську рангу у війську, себто він міг дістати скоріші дальші підвищення, як що оказавсь здібним і позбувсь вже суходільної психіки, якщо ні, то його переносилося, або „по Адміралтійству" — себто до берегової служби фльоти, або до морської піхоти, або нарешті фльотиллі „Корпусу Прикордонної Охорони").

Ужиття терміну „роди військ" для фльоти, як це робить сот. З. Стефанів, зовсім невідповідне, — скільки разів в своїм житті я чув від наших військовиків: піхота, артилерія, фльота, санітарія і т.д. Як можна фльоту, рівнорядного чинника війську, з її такимже великим державним апаратом управління, як військо, а технічним, то навіть більшим, з її окремим Морським Генеральним Штабом, з її окремою тактикою і стратегією, не тільки не подібною, а часто-густо протилежною військовій, принижувати до терміну окремого роду зброї війська". Фльота у всіх галузях державної організації є цілком незалежним чинником від війська, маючи своє цілком окреме постачання, свої фабрики, свою артилерію на суходолі, свою морську піхоту і навіть свою морську кінноту (так було за часів нашої новітної державности і так є по інших державах).

Подаю приклад суходільної психіки навіть в американському війську в Кореї — на фронті: один військовий капітан мав під своєю командою відтинок фронту, який упиравсь в море і мав зв'язок з відділом фльоти, який маячив десь на горизонті. Він звернувсь до морського командування, щоб воно підтримало його і обстріляло окопи ворога, які були на яких кроків 300 від його окопів з великої артилерії своїх 406 мм. гармат американського лінійного корабля-дредназда „Віськонсін" (45,000 тон) який був в складі цієї ескадри. Коли там одержали таке прохання, то посміялися над суходільною психікою військового капітана щодо відлеглости і вирішили післати кілька стрілен, але по місцевості, положеної не на 300 кроків, а значно дальше. І коли почали летіти кольоси — „трамваї", як їх називали в Чорноморській Фльоті, і вибухати, то той капітан попросив припинити обстріл, бо він мусів би відійти зі своїх окопів, такий великий був обсяг ділання стрілен і страшні вибухи.

В армії ЗДА кожний вищий старшина від майора в гору, навіть резервовий, мусить пройти спеціяльний морський курс, щоб хоч частинно позбутись своєї суходільної психіки

Українські Воєнно-Морські закони знають такі в-морські терміни: **Командир** — ескадри, корабля, порту (командир корабля в свойому житті на кораблі цілковито відокремлений від життя старшин і екіпажу корабля. Має свої окремі каюти по більшості на кормі корабля, свій камбуз, зі своїм коком, своїх вістових тощо. До старшинської кают-кампанії його корабля, він також і по традиції не може заходити, хіба старшин можуть запросити його на якусь урочистість. До свойого обіду він запрошує до себе по черзі по одному старшині корабля й т.д.) **Командант** — це в-морській старшина на (торговельному) пароплаві в спеціяльному плаванні, або під час війни, командант воєнно-морської фортеці, **Начальник** морських сил, штабу, з'єднань кораблів: дивізій, бригад, дивізіонів і т.д., **Капітан** — торговельного порту, пароплаву — і ці терміни може змінити лише укр. законодавча влада в Україні і то ще будё знаком запитання чи можно буде це зробити — особливо на початку.

Воєнно-морські закони усталили термін: **„Лейтенант Фльоти"** одна зі старшинських ранг фльоти. Якомусь суходільникові це не подобалось і в одному зі словників, очевидно цілком в добрій волі, беручи помилково походження нашого терміну — німецьке — робить собі якогось ляйтнанта.

Друга стаття, що поміщена в „Свободі" чч. 99 і 100, 1 і 2 травня 1953 р., „Українська Пасажирська Фльота" — з нагоди 35-ліття (очевидно Дня?) Українського моря, ентузіяства ідеї українського моря інженера-економіста В. Трембицького вже має свою добру пресу в „Свободі" (Лист п. Миколи Ко-ко, ч. 112, 20 травня 1953 р., і лист п. інж. В. Трембицького ч. 131, 17 червня 1953 р.), лише мушу підкреслити — що самий заголовок мусів би бути по морській мові „Торговельно-пасажирська Фльота", бо все це є торговельна фльота. Кожний (торговельний) пароплав аж до танкера чи нафтопаливного пароплаву, має у себе каюти і для пасажирів, лише різниця в тому, що є пароплави і їх по суходільній психіці називають пасажирськими, бо мають багато кают для пасажирів, але одночасно вони також мають і торговельний вантаж, а такі як танкери, то мають лише яких 5-6 кают.

У журналі української молоді „Крила" ч. 4, травень 1953 р., наш відомий суходільний історик проф. В. Січинський помістив добру загально-історичну статтю „Українська фльота", але чомусь вжив старого чисто-польського в.-морського терміну „маринарка" й, по суходільній психіці, не визнає, всупереч законам, терміну „порт", знижує його до „пристані" і таким робом кривдить наші великі порти, як Одеса, Севастопіль і інші, які мають у себе сотки пристаней. Далі поза невластивим вжитком терміну „військовий" — себто армійський, щодо воєнної фльоти і її баз, цілком безпідставно вводить до історії нашої фльоти бунт російського панцерника „Князь Потіомкін Тавричевський" з 1905 року.

Моє щире прохання до наших військових і цивільних істориків суходільних знавців української мови, не накидати нам фантастичних суходільних термінів і не робити нас, моряків, суходільними „створіннями", які мали б чомусь підкорятись цим термінам. Мені ж, як воєнно-морському історикові на протязі 1918-1953 рр., наші видавництва корегуючи мою морську мову по своїй суходільній психіці, — себто з доброї волі, — попсули надто багато крови.

ВІСІМНАДЦЯТИЙ З'ЇЗД ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОЖЕННЯ УКРАЇНИ

В днях 3-4-5-го липня б.р. відбувся вісімнадцятий з'їзд ОДВУ в місті Фидалелфії в приміщенні Українського Горожанського Клюбу при 847 Н. Френклин вулиці.

Разом із З'їздом ОДВУ відбули свої річні з'їзди дві її братні організації, а це: Український Золотий Хрест та Молоді Українські Націоналісти.

З'їзд ОДВУ

Делегатів на з'їзді було 127. З'їзд відкрив проф. А. Грановський. Для проведення з'їзду вибрано Президію: П. Т. С. Коцюба — предсідник, полк. І. Білоус, С. Слободян, М. Кукіз — містопредсідники, Е. Зубальський та Н. Пілецький — секретарі.

Звіти уступаючої Управи ОДВУ виявили, що за останніх два роки організація пройшла шлях великої у кожному відношенні розбудови. Тепер ОДВУ має 49 Відділів, із трьома тисячами активних та вісім і пів тисячі спомагаючих членів. Фінансові обороти перейшли 29 тисяч долярів ОДВУ — в членському свойому складі має поважні кадри з-поміж давньої іміграції та людей різних віроісповідань і різних територіяльних походжень. В суспільно громадському секторі ОДВУ у звітувальному часі мало рівнож поважні конструктивні осяги.

Дискусія над звітами винесла признання Уступаючій Управі та ствердила, що ОДВУ, вступаючи в двацятип'ятилітний етап свойого існування, має всі дані розгорнути свою працю у всіх галузях українського життя в ЗДА.

Вибрано нову Центральну Управу в слідуючому складі: Проф. А. Грановський — голова, В. Різник, інж. С. Куропась і П. Генгало — містоголови, д-р В. Михайлів — секретар, А. Шикерик-Доників — організаційний референт, інж. О. Суховерський — фінансовий секретар, В. Череватюк — касієр, Др. Т. Лапичак — пресовий референт, Проф. М. Михалевич — культурно-освітній референт, ред. Я. Гайвас — референт зовнішніх зв'язків. Організаційний Трибунал: Мгр. А. Повх, полк. І. Білоус, Т. Федусь, С. Слободян, та І. Попович. Контрольна Комісія: Інж. І. Харамбура, Проф. П. Голубенко і С. Кричук.

Під час З'їзду передано 62 привіти від різних установ та осіб усно або на письмі. Від імени УККА виголосив привіт ред. Б. Кравців — висловлюючи своє щире бажання за з'єднання націоналістичного руху, Др. В. Галан витав З'їзд від ЗУАДК, Др. М. Стахів — від УРСоюзу, І. Поритко — від ОбВУА, Т. Бак-Бойчук — від ОУА „Самопоміч", Інж. М. Ліщинський — від вояків І. Дивізії УНА. Відчитано привіти від членів проводу ПУН—ОУН. полк. А. Мельника, ген. М. Капустянського, інж. О. Бойдуника, проф. Ю. Бойка, Президії УНР, Виконного Органу УНР, Фін. Комітету і Тов. Сприяння УНР, ВУАН — проф. Вєтухів (телеграма), Давискиби, гол. радного УНСоюзу, УНЄ — Франція, У. Громада — Італія, ОУВ Британії, СУА, Матірний СА, УНО та ОУК — Канада, СУНД та від інших установ і осіб.

В другому дні З'їзду відбувся бенкет, в якому взяло участь понад триста осіб. Під час бенкету виголошено ряд привітів. Тоді ж саме виступали із мистецькою програмою хореографічний гурток при МУН, Відділ в Ню Йорку, під керівництвом проф. Петріни, та Ансамбль Бандуристів під керівництвом Ст. Тупіся із Рачестер. Приявні були надзвичайно мило вражені виступами цих двох мистецьких груп.

Під час З'їзду Проф. А. Грановський виголосив доповідь на тему: „Історичні завдання ОДВУ для української визвольної справи". Основними думками докладу були допомога ОДВУ українській визвольно-революційній боротьбі на рідних землях впродовж 25 років, націоналісти мусять бути з'єднані, серед українців мусить прийти український мир, підкреслив потребу жертвеної та ідейної праці усіх українців для визволення України, ствердив що ОДВУ в історії української іміграції вповні виправдала себе, закликав молодь а головно студентів, до активної праці.

Збори прийняли резолюції, в яких з'ясовано становище ОДВУ до цілого ряду актуальних проблем.

14-тий З'їзд Українського Золотого Хреста

Місце Українського Золотого Хреста в історії українських революційно-визвольних змагань на рідних землях відоме із повним признанням та подивом для його членів. І тепер в обличчі нових історичних подій, завдання Українського Золотого Хреста щораз то важливіші. Під таким кутом бачення справ проходив чотирнадцятий З'їзд УЗХ.

На З'їзді було приявних 49 делегатів та гостей.

З'їздом УЗХ проводила Президія: пп-ні: Анна Левкут, — голова, Євгенія Коцюба — містоголова, Марія Квітковська — секретарка.

Звіт уступаючої Управи УЗХ показав великий зріст УЗХ за останні два роки. Відділи УЗХ за звітувальний час вислали на різні допомогові ділі понад 6,000 дол. Підкреслено абсолютну вимогу об'єднати усіх дотеперішніх працівників УЗХ. — З'їзд ствердив, — що при відповідних заходах, це вдасться осягнути.

В склад нової Управи УЗХ увійшли: пп-ні: Анна Гладун — голова, Павлина Різник — містоголова, Анна Левкіт — містоголова, д-р Галина Лащенко — Культурно-освітній референт, Марія Серна — фінансовий секретар, Міра Повх, Володимира Кавка та проф. Марія Квітковська — організаторки, Євгенія Коцюба — пресовий референт, проф. Оксана Генгало — референтка виховання молоді, інж. Ніна Михалевич — референтка медичної секції. Контрольна Комісія: Марія Кукіз, Катерина Ігнатюк та Марія Лехицька.

Проф. А. Грановський в соїй доповіді підкреслив цю велику і жертвенну працю членів УЗХ, котрі мимо своїх професійних та родинних обов'язків знаходять час та способи для жертвенної праці для української визвольної справи. Довкруги УЗХ повинні об'єднатися усі українські жінки, які хочуть нести допомогу боротьбі на рідних землях.

З'їзд Молодих Українських Націоналістів

Делеґатів на З'їзді МУН було 19 від 11 осередків. Під час З'їзду МУН було шістьох гостей „Зарева" — для координації роботи молоді на усіх ділянках суспільного життя. З'їздом проводила Президія в складі: А. Чайників — предсідник, В. Лехновський — секретар.

Звіти уступаючої Управи виявили важкі обставини для праці серед молоді в ЗДА. Все ж таки пророблено чималу роботу і то в більшості молоддю тут вже родженою, що і доказує, які морально-національні вартості має в собі давня іміграція. З'їзд вирішив і надалі уживати назви МУН — яка і тут і на землях має свою велику традицію та притягаючу силу.

Вибрано Нову Управу: В. Попович — голова, А. Чайникіків та Т. Сущик — містоголови, Р. Шраменко — секретар, М. Попович — організаційний референт, В. Зуляк — Культурно-освітний референт, І. Шуган — касієр. Контрольна Комісія: С. Зелез, Е. Романюк, І. Січ.

МУН — своїм органом визнає „Голос Молоді" — якому даватиме усякого роду матеріяли до друкування та інформації з поодиноких осередків.

З'їзд закликає усю молодь ставати в ряди МУН під ідейним впливом українського націоналізму. Лиш в цей спосіб українсько-американська молодь зможе допомогти батьківщині своїх родичів — Україні.

Вісімнадцятий З'їзд ОДВУ виправдав сподівання його організаторів. Жертвенне та суспільно-творче наставлення учасників вісімнадцятого З'їзду ОДВУ та його братніх організацій УЗХ і МУН — дають тверді підстави до ствердження, що ОДВУ увійшла в двадцятип'ятилітний етап свойого існування, як один із поважних чинників українського громадського та політичного життя в ЗДА.

Учасник.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Небуденна імпреза

Дня 27 червня ц. р., у приміщенні студії В. Авраменка на Ст. Марк Плейз, Спілка Української Молоді Америки, улаштувала „Вечір музики і слова".

Відкриваючи вечір п. І. Рицар подав короткі сильветки авторів, що виступали зі своїми творами.

М. Понеділок відчитав свій твір „Чорна хустка", як реалістичний образок з голоду на Україні 1933 року, з драстичними моментами тяжких фізичних і духовних пережиавнь, почерпнутих „з натури". Дуже добре відповідала цій новелі музична композиція І. Соневицького „Фантазія", витримана в сильних, проймаючих акордах і поважно-жалібному ритмі..

І. Керницького „Мій світ", артистично відчитаний п. Мироновичем, дав зворушуючий образок вмираючої української господині, образок з багатим кольоритом галицького села.

Немов би музичним супроводом до повищого літературного твору, був спів „Горить моє серце" Лопатинського і „Розвійся з вітром" К. Стеценка ,на слова І. Франка. Присутні дуже тепло повітали м'який, симпатичний голос панни М. Рудої, що здобула вже значний поступ у своїй техніці, дикції та інтерпретації. При фортепіяні І. Соневицький.

Друга частина вечора була заповнена двома гумористичними творами М. Понеділка і І. Керницького.

М. Понеділок дав живий образок в дусі совєтського „соцреалізму" (але того справжнього!) „Спогад", де змальовано „Дім відпочинку" для селян і робітників сучасної Галицької, окупованої землі. Дійсно, лише очевидець і учасник такого совєтського „блазнятя", може так яскраво і натуралістично змалювати „накачування, щасливих відпочиванців" Марксо-ленінсько-сталінською „мудрістю". Інша „Гумореска" М. Понеділка подала „не здійснену, але можливу" подію з'їзду українських письменників бувшої підсовєтської України, еміграції і засланих українських письменників у Вільній Україні. Були тут драматичні і веселі ситуації...

Твори І. Керницького „З львівських образків" і „Веселий фейлетон" (про Докторів), як завжди, овіяні погідним, ні надто колючим гумором в змальованні „малих людей", до яких автор завжди ставиться з теплим сентиментом.

Композиція І. Соневицького „Меморабілія" і на цей раз гарно гармонізувала з веселою частиною вечора. В легкому і дещо сентиментальному стилі, композитор прекрасно передав елегію українських мотивів, зовсім перетворюючи їх в модерному дусі.

Арія Моцарта у лагідному виконанні п. М. Рудої мала свою вартість, хоч і не творила цілости з літературними творами. Звичайно, треба було б і в співі дати зовсім нові твори сучасних українських композиторів і тоді цілий вечір „Музики і співу" мав би знамениту викінченість. Коли б до того ще додати в залі Авраменка кращі вентилятори або і справжнє охолодження, то Вечір був би без закиду!

В. С.

НА ВАКАЦІЯХ В СОЮЗІВЦІ

Десять днів. Як це мало в порівнянні з цілим нашим життям, але як це багато для самого нашого життя, коли цих десять днів пройдуть в таких відповідних для здоров'я умовинах, як ось ми мали в „Союзівці".

Чудове свіже повітря, яке дають околичні ліси і гори — це для легенів. Прекрасний краєвид, чи то від басейну для пливання, чи з найвищої гори в парку „Союзівки", чи з вікна нашої кімнати — це для насолоди очей. Спокій і тиша вечором, коли чути тільки шелест листя на деревах та спів пташок — це найліпший лік для нервів і серця, а прекрасне харчування (тут і вареники, тут і голубці, тут і борщ) — це для повного задоволення шлунка.

Симпатичні, присмні люди з обслуги „Союзівки" залишили в нас найкраще враження.

Якось лежу я біля басейну на сонечку, після охолодження в воді, і веду бесіду з сусідами. Це наші „старі американці". Розповідають про багато різних відпочинкових ресортів, порозкиданих по околичних горах, але всі стверджують, що такого гарного положення та різних вигод, які має „Союзівка", вони ще ніде не зустрічали. Це дає нам ще більше задоволення, що ми не помилилися, вибравши собі „Союзівку" для відпочинку.

Досить поплававши, прохолодившись в басейні, ми грали у відбиваного м'яча, а інші, по-сусідству, грали в теніс.

Смачно і досита повечерявши, ходили ми до так званої „Веселки", де дійсно весело проводили час, — хто в барі, а хто в танці.

Іншого дня гуртом вибралися на найвищу гору в „Союзівці", по дорозі підпасалися чорницями, а на верщку — довго-довго сиділи і з насолодою оглядали прекрасний, гірський, краєвид.

І так день за днем пролетів час, як не оглянулися і ми знову в душному, нашому „Вавилоні" й лише, як приємний сон, залишився в пам'яті час, проведений в „Союзівці".

Але сон цей залишається твердо і надовго так, що, як дочекаємо слідуючого року, то не тільки самі знову приїдемо в „Союзівку", але постараємося привезти своїх друзів та знайомих, щоб і вони мали змогу так добре, так приємно провести свої вакації, а рівно ж, щоб і вони могли оцінити той великий чин, який виконав Український Народний Союз для нас, українців, набуваючи „Союзівку".

Володимир Івашко,

Бруклин, Н. Й.

ЗА 35 ДОЛЯРІВ МОЖНА ПРОВЕСТИ ЦІЛИЙ ТИЖДЕНЬ В СОЮЗІВЦІ

Идучи на зустріч побажанням головно менше заможного загалу нашого громадянства, управління Союзівки прекрасної вакаційно-відпочинкової оселі Українського Народного Союзу при вступі в гори Кетскил біля Кергонксон, Н. Й., влаштувало окремі приміщення, в яких по найдешевшій ціні, бо тільки за 35 долярів тижнево, можна провести цілий тиждень. В ту ціну включений нічліг в гуртожитках, цілоденний харч та всі відпочинкові вигоди, як купелі в басейні, користування спортовими майданами і т. п., що їх дає Союзівка. Рівночасно з цим зменшено теж ціни за побут в Гостинниці та окремих віллях. Нові ціни, що увійшли в всилу з днем 15-го липня, встановлено тепер так:

Однотижневий побут в Союзівці з нічлігом в гуртожитках — від одної особи тижнево $35:00, а від одної особи денно — $7:00, включно з харчем та всіми вигодами. Ціни за кімнати, включно з харчем, на третьому поверсі Гостинниці: тижнево від одної особи $42:50, а від двох осіб — $75:00; денно в тих кімнатах, включно з харчем та всіми вигодами, від одної особи $8:00, а від двох осіб — $15:00. Кімнати, включно з харчем та всіми вигодами, в Захисті: тижнево від одної особи $50, від двох осіб — $90, а від трьох осіб — $120; денно в тих кімнатах — від одної особи — $10, від двох осіб — $17, а від трьох осіб — $24.

Нові ціни за побут включно з прохарчуванням та всіми вигодами) в апартаментах долішніх поверхів Гостинниці та трьох віллів: „Ворохти", „Полтави", „Чернівців", встановлено такі: тижнево від одної особи $55, від двох осіб — $100, а від трьох осіб — $135; денно в таких апартаментах: від одної особи — $10, від двох осіб — $18, а від трьох осіб — $26. В усіх цих кімнатах є до розпорядження приватні ванни. В усіх кімнатах постійно гаряча й холодна вода. За діти окрема знижка, залежно від віку.

Встановляючи ці нові ціни, які заледво покривають самі кошта удержання гостей, управління Союзівки пішло якнайдальше назустріч потребам і вимогам всіх прошарків нашого громадянства та сподіється, що воно з цих виімкових можливостей масово користатиме. За дальшими інформаціями звертатись листовно на адресу: Ukrainian National Association Estate, Kerhonkson, N. Y. або телефоном: Kerhonkson—5641.

Книжка й часопис — найнеобхідніші речі в домі культурної родини.

Спорт

ЗМАГАННЯ ПЕРШОЇ СТАВКИ НЕРІШЕНІ

(СТ Україна — Олстер 3:3).

ТОРОНТО. — В присутності біля 4000 глядачів СТ Україна зустріла на стадіоні Бродвю — Олстер Юнайтед ФЦ в першій грі сезону нерішено 3:3. Від 30 мін. „Україна" змушена грати кінцевих 60 мін. в десятку, бо суддя п. Садлер виключив з гри Л. Дичківського — за агресивну й небезпечну гру. Лучник нападу червоно - чорних — Лев Дичківський був ґероєм стрічі, та причинився до ведення 2:0 в першому квадрансі гри. Одні ворота добуває сам, інші з вільного мету битого Стецьковим.

Коли Дичківський залишив грище — Олстер вводить на площу свої „канони" — англійського інтернаціонала Мідлея і ветерана Алф Девіс. „Україна" маючи ініціятиву та перевагу 2 воріт — непотрібно переходить в оборону, що у фініш матчу коштує страту точки. Це використав противник — і по центрі Джіфін — Алф Девіс стріляє 2:1. Рівночасно з приходом нових сил, англійці міняють тактику гри.

В другому таймі — „Україна" дальше в перевазі. Закалужний скісним стрілом з позиції крайника підносить на 3:1. Пасіровка „редгендерів" і брак одного змагуна в формаціях „України" дає вдалий фініш Олстеру, дорібком 2 воріт в останніх 10 мін — Девіс рівняє ставку.

Андерзон — голкіпер противника надзвичайний і певний, його контрпартнер Місакович відмінний в захисті воріт та перевищав свої можливості. Наша дефензива робила тактичні похибки, та недописувала в уставці. Формації нападу вдоволили. Девіс — стрілець 3 воріт — у противника мав багато інших шанс, Мідлей фаховий туз стратеґії, Мартін найбільший мотор офензиви.

Пів-залога „України" перевищала у відкритій грі ту саму формацію Олстеру.

1. Див. Н. Ліги: Кенедіенс — Вестінґгавз 0:3 (!) — це 3 поразка м. річного чемпіона. „Україна" веде показник табелі плас 3 максима — маючи по 8 грах 13:3 точок і 24:10 воріт. Другим Олстер 10:6, 19:12, дальше: по 8 точок — Вестінґгавз, Гунґарія, Ст. Ендріюс, по 7 — Кенедіенс, Італія, 6 — УСК Тризуб, і 5 — Вайт Іґолс, Остин — відступив від гор 1. Див.

2. Див. Олимпія — Нешіонал 2:0, Гаґіборс — Серби 4:2.

Пів-фінал за чашу Британського Консула — Ст. Ендріюс — Гунґарія 0:0.

4 УКРАЇНЦІ РЕПРЕЗЕНТУЮТЬ ЗНОВУ ТОРОНТО

ТОРОНТО. — Збірна Торонта і Дистрикту зустрічається проти Збірної Монтреалу в Монтреалі за мандрівну чашу 18 ц.м. Футбольна Рада ТДФА визначила склад — Андерзон, Олстер, — Дженстоні, Вестінґгавз, Перріт, Олстер, **Ригайло**, „Україна", — Геррісон, Вестінґгавз, **Шапка**, „Україна", Сім, Кенедіенс, Дженстон, Вестінґгавз, — Мердоч, Вестінґгавз, Лавріє, Кенедіенс, **Закалужний**, „Україна", Скоцень П, **Тризуб**, Оплъох, Олимпія, Берніт, Кенедіенс. На перший погляд в складі бракує анг. Мідлея.

Богдан Прудиус.

БУДОВА ВЕЛИКОЇ ГРЕБЛІ В МЕХІКО

Темазкал, Мехіко. — Закінчується будова великої греблі на річці Тонто недалеко міста Темазкал, що лежить в околицях джунґлів. Це перший раз в історії один мільйон мешканців долини ріки Папалоапам будуть звільнені від небезпеки повеней. Ця долина обіймає 20,000 квадратових миль, на яким простягаються території трьох мехіканських стейтів: Пуебла, Оахака і Веракруз. Ця територія — це найурожайніша земля Мехіко і вона лостачає хліб для великої частини мешканців держави. Коли закінчать будову греблі, створиться велике штучне озеро, яке буде збирати води з усієї цієї околиці. В 1955 році там мають вибудувати водно-електричну станцію посмности 650,000,000 кіловатгодин, яка дозволить розбудувати промисл в цій околиці Мехіко.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС!

ПОВСТАНЦІ В БІРМІ ВИСАДИЛИ В ПОВІТРЯ ДВА ПОЇЗДИ

Рангун, Бірма. — Невідомі повстанці висадили в повітря два пасажирські поїзди, вбиваючи в той спосіб 15 осіб та поранивши 50 пасажирів. Ці повстанці взяли з собою 100 закладників та зникли в лісах. Один поїзд їхав з Рангуну до Прому, що лежить 180 миль від столиці, а інший з Мандалай до Рангуну.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ПАТЕРЗОН, Н. ДЖ. — Місячні і спеціяльні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, відд. 64, відбудуться в суботу, 18. липня, о год. 7:30 ввеч., на 482 Main St. Проситься всіх прийти, бо буде справа пікніку. — І. Вурий, секр.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

СПРОСТУВАННЯ „УКРА"

В попередніх оголошеннях „УКРА" української будівельної корпорації було помилково подано, що „УКРА починає будувати одно-фамілійні доми в Українському Селі в Bound Brook, N. J.", а має бути „коло Українського Села", бо Українське Село є інкорпорованою власністю Української Православної Церкви. Властителі парцель коло Українського Села просимо зі всякими будівельними справами удаватись до „Укра", а не до церковного уряду.

За Уряд „УКРА": В. Цісик (стар.), предс.

Наша Канцелярія є відчинена вечорами до 10 год. у вівторок і четвер, 46 E. 7th St., New York, N. Y. Tel.: ALgonquin 4-6045. — В Брукліні EVergreen 7-2700 вечорами; на Лонг Айленд Virginia 9-8076 вечорами.

ТАРЗАН, ч. 3108. Плавба до дому?

Цей джімля був великан. Тарзан ніколи передтим не стрічався з таким великим і сильним крокодилом. Чіпляючися панцерної плити на хребті сильної бестії, він пробував дістатися до його голови.

Нагло величезний соріян, пливучи з неймовірною швидкістю, прямував просто до низького отвору свого лігва у підніжжя кручі,